

VAI TRÒ CỦA CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN VÀ TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH ĐỐI VỚI SỰ NGHIỆP ĐỔI MỚI Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

TS. HOÀNG ĐÌNH TRUNG

Trưởng Chính trị Trường Chính, tỉnh Nam Định

Tóm tắt: Sau gần 35 năm Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo công cuộc đổi mới, phát triển đất nước, Việt Nam từ một trong những nước nghèo nhất thế giới đã vươn lên trở thành quốc gia có thu nhập trung bình thấp với tăng trưởng kinh tế đạt 7,02%, thu nhập bình quân đầu người đạt gần 2.800 USD trong năm 2019¹; vai trò và vị thế của đất nước không ngừng được nâng cao. Kết quả đó là nhờ sự nỗ lực không mệt mỏi, sự chung sức, đồng lòng của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta, dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh.

Từ khóa: chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, sự nghiệp đổi mới

1. Chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh cung cấp thế giới quan, phương pháp luận khoa học cho sự nghiệp đổi mới của Đảng

Xét về tổng thể, chủ nghĩa Mác - Lênin là thành tựu tư tưởng vĩ đại của nhân loại do C. Mác và Ph. Ăngghen đặt nền móng vào đầu thế kỷ XIX, được V.I. Lênin kế tục, phát triển từ cuối thế kỷ XIX, đầu thế kỷ XX. Chủ nghĩa Mác - Lênin phơi bày bản

chất sâu xa nhất, những mâu thuẫn cố hữu nhất tồn tại trong chế độ tư bản chủ nghĩa và dự đoán chính xác xu hướng vận động của các hình thái kinh tế - xã hội để đi đến khẳng định tương lai của nhân loại là chế độ cộng sản chủ nghĩa. Vì vậy, đây là học thuyết khoa học, cách mạng và nhân văn duy nhất đề ra mục tiêu giải phóng giai cấp, giải phóng xã hội, giải phóng con người và chỉ rõ lực lượng, con đường, phương thức nhằm đạt được mục tiêu đó.

Nhờ có chủ nghĩa duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, C. Mác đã lý giải một cách khoa học và khách quan các quy luật phát triển của xã hội loài người thông qua sự vận động và phát triển của nền sản xuất xã hội; đồng thời, tìm ra quy luật giá trị thặng dư, chỉ rõ bản chất, hình thức và cách thức mà nhà tư bản bóc lột người công nhân và nhân dân lao động. Với chủ nghĩa xã hội khoa học, C. Mác khẳng định sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân là lật đổ sự thống trị của giai cấp tư sản, đứng lên giải phóng chính mình để xây dựng một chế độ xã hội không còn người bóc lột người, biến chủ nghĩa xã hội từ không tưởng trở thành khoa học, như Lênin nhận định: “đem khoa học thay thế cho mộng tưởng”. Học thuyết Mác đã trở thành một vũ khí lý luận, tư tưởng sắc bén trong cuộc đấu tranh chống lại mọi áp bức, bóc lột và bất công trong xã hội.

Đầu thế kỷ XX, chủ nghĩa tư bản trên thế giới chuyển sang giai đoạn đế quốc chủ nghĩa, sự phát triển không đồng đều giữa các nước khiến mâu thuẫn gia tăng và chiến tranh xảy ra là điều tất yếu, trong khi phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc của nhân dân các nước thuộc địa và phụ thuộc diễn ra mạnh mẽ. Vì vậy, Lênin đã vận dụng và phát triển sáng tạo học thuyết Mác để giải quyết những vấn đề phát sinh trong thời đại của mình. Ông chỉ ra khả năng thắng lợi của cách mạng vô sản; làm rõ mối quan hệ giữa cách mạng vô sản với cách mạng giải phóng dân tộc; sáng lập học thuyết đảng kiểu mới của giai cấp công nhân và lãnh đạo thành công cuộc Cách mạng Tháng Mười Nga, đưa Đảng Cộng sản lần đầu tiên trở thành đảng cầm quyền tại nước Nga Xôviết. Cũng chính Lênin là người kiến tạo mô hình phát triển mới của chủ nghĩa xã hội với “Chính sách kinh tế mới” cùng nhiều biện pháp cụ thể để hiện thực hóa xã hội xã hội chủ nghĩa từ thực tiễn của nước Nga. Sự phát triển sáng tạo học thuyết Mác của Lênin đã làm cho chủ nghĩa Mác - Lênin trở thành hệ thống lý luận thống nhất của giai cấp công nhân và các dân tộc bị áp bức trên toàn thế giới.

Kế thừa những thành tựu lý luận vĩ đại của C. Mác, Ph. Ăngghen và V.I. Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, là kết quả của sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta, trên cơ sở kế thừa và phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc và tinh hoa văn hóa nhân loại.

Ngay khi được tiếp cận *Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa* của Lênin, Nguyễn Ái Quốc đã khẳng định: “chủ nghĩa chân chính nhất, chắc chắn nhất, cách mệnh nhất là chủ nghĩa Lênin”², “muốn cứu nước và giải phóng dân tộc không có con đường nào khác con đường cách mạng vô sản”³. Hồ Chí Minh đã sớm nhận ra, độc lập dân tộc là điều kiện tiên quyết để đi lên chủ nghĩa xã hội và ngược lại, chỉ có chủ nghĩa xã hội mới có thể bảo vệ vững chắc độc lập dân tộc. Nhờ gương cao ngọan cờ độc lập dân tộc gắn với chủ nghĩa xã hội, Hồ Chí Minh đã giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa dân tộc và giai cấp, giữa quốc gia và quốc tế, kết hợp sức mạnh dân tộc và sức mạnh thời đại để lãnh đạo Nhân dân ta giành được những thắng lợi to lớn trên các mặt trận quân sự, chính trị, kinh tế, xã hội, đối ngoại, đưa nước ta từ một nước thuộc địa nửa phong kiến trở thành quốc gia độc lập, tự chủ, hòa bình, thống nhất và phát triển.

Để thực hiện được các mục tiêu, nhiệm vụ trên, Hồ Chí Minh đã sáng tạo phương pháp cách mạng hết sức triệt để và khoa học, đó là phát huy sức mạnh tổng hợp, kết hợp bạo lực chính trị với bạo lực vũ trang, giữa sức mạnh truyền thống và hiện đại, dân tộc và quốc tế... Hệ thống quan điểm về lực lượng cách mạng và xây dựng các tổ chức cách mạng được hình thành trong tư tưởng Hồ Chí Minh trên tinh thần bao trùm là “nước lấy dân làm gốc”⁴, lịch sử do quần chúng nhân dân sáng tạo ra và nhân dân là lực lượng quyết định mọi thắng lợi của cách mạng.

Về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, từ sự phân tích kỹ lưỡng điều kiện cụ thể của nước ta là một nước nghèo với nền sản xuất nông nghiệp lạc hậu, muốn bỏ qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa để đi lên chủ nghĩa xã hội, Hồ Chí Minh khẳng định: “Nhiệm vụ *quan trọng bậc nhất* của chúng ta hiện nay là phát triển sản xuất, để nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân. Muốn có chủ nghĩa xã hội thì không có cách nào khác là phải dốc lực lượng của mọi người ra để sản xuất”⁵. Người chỉ ra yêu cầu cấp bách phải xây dựng nền tảng vật chất - kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội với những con người mới xã hội chủ nghĩa. Từ đó, từng bước thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ kháng chiến và kiến quốc.

Cho đến nay, chủ nghĩa Mác - Lênin cùng những chỉ dẫn quý báu của Hồ Chí Minh vẫn giữ vai trò quyết định tới quá trình Đảng lãnh đạo cách mạng xã hội chủ nghĩa và công cuộc đổi mới tại Việt Nam bởi nó tiếp tục soi sáng những vấn đề lý luận để giải quyết kịp thời các vấn đề thực tiễn đặt ra, đưa nước ta thực hiện thành công công cuộc đổi mới, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.

2. Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh soi sáng con đường đổi mới ở Việt Nam hiện nay

Thấm nhuần lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Chúng ta phải nâng cao sự tu dưỡng về chủ nghĩa Mác - Lênin để dùng lập trường, quan điểm, phương pháp chủ nghĩa Mác - Lênin mà tổng kết những kinh nghiệm của Đảng ta, phân tích một cách đúng đắn những đặc điểm của nước ta. Có như thế, chúng ta mới có thể dần dần hiểu được quy luật phát triển của cách mạng Việt Nam, định ra được những đường lối, phương châm, bước đi cụ thể của cách mạng xã hội chủ nghĩa thích hợp với tình hình nước ta”⁶, từ việc khẳng định chủ nghĩa Mác - Lênin là “cái cốt của Đảng”, “cái gốc của Đảng” trở thành “nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng”, đến khẳng định: “Đảng

lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động”⁷. Đây là bước phát triển quan trọng trong tư duy lý luận của Đảng, làm cho chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh giữ vai trò chủ đạo trong đời sống xã hội.

Từ khi ra đời đến nay, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn là đội tiên phong và là đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc Việt Nam; đồng thời, góp phần thúc đẩy phong trào cách mạng và tiến bộ trên thế giới. Đây cũng chính là mục tiêu cốt lõi được thể hiện trong chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh mà Người đã nhiều lần khẳng định: “Về phần chúng tôi, chính là do cố gắng vận dụng những lời dạy của Lênin, nhưng vận dụng một cách sáng tạo, phù hợp với thực tế Việt Nam ngày nay, mà chúng tôi đã chiến đấu và giành được những thắng lợi to lớn... chúng tôi giành được những thắng lợi đó trước hết là nhờ cái vũ khí không gì thay thế được là chủ nghĩa Mác - Lênin”⁸. Dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, dân tộc ta đã giành được độc lập, thống nhất đất nước và tiến hành công cuộc đổi mới, thu được những thành tựu làm thay đổi căn bản đời sống xã hội, được nhân dân và bạn bè quốc tế ghi nhận, đánh giá cao.

Từ thực tiễn thế giới và những thành tựu, kinh nghiệm lịch sử của các nước xã hội chủ nghĩa trong thế kỷ XX, có thể thấy cuộc cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại với kinh tế tri thức chi phối không làm thay đổi giá trị vĩ đại mà chủ nghĩa xã hội hiện thực đem lại cho con người. Nhờ có chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng có được công cụ khách quan và khoa học để phân tích, đánh giá và giải quyết đúng đắn những vấn đề đặt ra trong thời đại mới. Đảng yêu cầu toàn Đảng và mỗi cán bộ, đảng viên phải: “Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vận dụng sáng tạo và phát triển phù hợp với thực tiễn

Việt Nam”⁹. Trên phương diện lý luận, công cuộc đổi mới ở nước ta là sự kế thừa và phát triển sáng tạo bản chất tư tưởng cách mạng và khoa học của Mác, Lênin và Chủ tịch Hồ Chí Minh, đặc biệt là hệ thống quan điểm lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam; tư duy trong xây dựng và hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; đại đoàn kết toàn dân tộc; xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa... Nhờ có đổi mới mà nền kinh tế đất nước phát triển năng động với mức tăng trưởng khá; môi trường chính trị, văn hóa, xã hội ổn định và phát triển; quốc phòng, an ninh được giữ vững và tăng cường; quan hệ đối ngoại ngày càng mở rộng... Đó là những minh chứng sinh động, khẳng định sự kiên định và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nhân tố quyết định mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam.

Trước bối cảnh trong nước và quốc tế có những diễn biến phức tạp khó lường, các thế lực thù địch, phản động đang ra sức tấn công nền tảng tư tưởng của Đảng trên mọi phương diện và bằng nhiều biện pháp, đã đặt ra cho Đảng, Nhà nước những yêu cầu, nhiệm vụ bức thiết cần phải tiếp tục khẳng định, bảo vệ, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới. Muốn vậy, cần nhận thức đúng và chú trọng một số vấn đề cụ thể sau:

Một là, tiếp tục nâng cao nhận thức, ý thức và trách nhiệm của các cấp ủy đảng, chính quyền, của toàn Đảng, toàn quân và toàn dân về vai trò của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong công cuộc đổi mới đất nước hiện nay. Quán triệt và thực hiện tốt Chỉ thị số 23-CT/TW, ngày 09/02/2018 của Ban Bí thư về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Kiên định và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trên cơ sở trung thành với nguyên tắc cách mạng,

khoa học và nhân văn, đồng thời vận dụng sáng tạo, phát triển phù hợp lý luận mác xít với thực tiễn cách mạng Việt Nam và xu thế của thời đại. Đây là đòi hỏi khách quan, là yêu cầu có tính nguyên tắc, giữ vai trò nền tảng, then chốt đối với sự nghiệp đổi mới đất nước hiện nay.

Hai là, tăng cường nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn để vận dụng phù hợp vào tình hình thực tiễn đất nước. Tiếp tục nghiên cứu các học thuyết xã hội hiện đại, những vấn đề lý luận và thực tiễn mới của thời đại để tiếp thu tinh hoa văn hóa, trí tuệ của nhân loại, bổ sung và làm giàu thêm hệ giá trị của chủ nghĩa Mác - Lênin; đồng thời, đấu tranh không khoan nhượng với mọi quan điểm thù địch, bảo vệ bản chất khoa học, cách mạng và nhân văn của chủ nghĩa Mác - Lênin, góp phần thúc đẩy khoa học và thực tiễn phát triển đúng hướng.

Bên cạnh đó, cần nhận thức một cách toàn diện, sâu sắc về quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam; phân tích, đánh giá, tăng cường các hoạt động trao đổi cả về mặt lý luận và thực tiễn với các đảng cộng sản và công nhân trên thế giới, kịp thời dự báo xu hướng vận động của xã hội xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới nhằm rút ra những bài học thực tiễn, tránh sai lầm trong chỉ đạo và tổ chức thực hiện. Tăng cường nhận thức về cuộc cách mạng khoa học - công nghệ hiện đại và quá trình toàn cầu hóa hiện nay nhằm đánh giá, nhận định đúng tình hình, đưa ra những giải pháp phù hợp đổi mới và phát triển đất nước.

Ba là, đổi mới và nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục lý luận chính trị trong cán bộ, đảng viên và Nhân dân, nhất là đối với thế hệ trẻ. Cần làm cho chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, quan điểm của Đảng giữ vai trò chủ đạo trong đời sống xã hội, bảo đảm thế hệ trẻ Việt Nam luôn trung thành với mục tiêu, lý tưởng của Đảng và với chế độ. Việc học tập lý luận chính trị phải được tiến hành thường xuyên, trở thành

(Xem tiếp trang 47)

xâm phạm quyền riêng tư nói chung và những hành vi xâm phạm quyền riêng tư trong một số lĩnh vực chuyên ngành, từ đó đưa ra biện pháp bảo vệ cũng như áp dụng các chế tài xử lý phù hợp. Các hành vi được coi là vi phạm quyền riêng tư trước hết phải là những hành vi (hành động hoặc không hành động) do chủ thể vô ý hoặc cố ý xâm phạm đến các vấn đề liên quan tới cá nhân (không thuộc trường hợp giới hạn quyền theo luật định) mà cá nhân đó muốn giữ bí mật hoặc tự quyết định và việc xâm phạm đó có thể gây hậu quả không mong muốn cho cá nhân hoặc thân nhân của cá nhân đó.

Thứ tư, trên cơ sở mức độ và hành vi vi phạm, pháp luật về bảo vệ quyền riêng tư cần có những chế tài pháp lý nghiêm khắc để phòng ngừa, ngăn chặn và răn đe những hành vi vi phạm quyền riêng tư, góp phần bảo đảm quyền riêng tư của mỗi cá nhân được tôn trọng và bảo vệ. ♦

1, 2. Phùng Trung Tập: "Quyền về đời sống riêng tư, bí mật cá nhân, bí mật gia đình", Tạp chí *Kiểm sát*, số 02/2018.

3. www.gilc.org/privacy/servey/intro.htm/.

4. Volio Fernando: Legal personality, privacy and the family in *The International Bill of Rights*, New York, Columbia University Press, 1981.

5. www.gilc.org/privacy/servey/intro.htm/.

VAI TRÒ CỦA CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN...

(Tiếp theo trang 18)

nhu cầu, nguyện vọng của mỗi cán bộ, đảng viên trong quá trình công tác.

Bốn là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo, kiên quyết đấu tranh phòng, chống âm mưu "diễn biến hòa bình" và các quan điểm sai trái, thù địch nhằm bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng. Cần phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, bằng nhiều hình thức và biện pháp phù hợp, sáng tạo; đấu tranh trên cơ sở bảo đảm tính khoa học, tính lý luận và giàu sức thuyết phục. Muốn vậy, phải đào tạo, rèn luyện đội ngũ chuyên gia, cán bộ có năng lực, trình độ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ đặt ra.

Chủ nghĩa Mác - Lênin là học thuyết phát triển, do đó cần có sự đổi mới và sáng tạo liên tục để phù hợp với sự phát triển của thực tiễn đời sống xã hội. Ph. Ăngghen đã chỉ rõ: "Lý luận của chúng tôi là lý luận của sự phát triển, chứ không phải là một giáo điều mà người ta phải học thuộc lòng và lặp lại một cách máy móc"¹⁰. Sau này, Lênin cũng khẳng định và nhấn mạnh: "Chúng ta không hề coi lý luận của Mác như là một cái gì đã xong xuôi hẳn và bất khả xâm phạm; trái lại, chúng ta tin rằng lý luận đó chỉ đặt nền móng cho môn khoa học mà những người xã hội chủ nghĩa cần phải phát triển

hơn nữa về mọi mặt, nếu họ không muốn trở thành lạc hậu đối với cuộc sống"¹¹. Điều này rất đúng và phù hợp với tư duy đổi mới mà Đảng đã khởi xướng và lãnh đạo cách mạng Việt Nam trong giai đoạn hiện nay.

Nhiệm kỳ Đại hội XIII đang tới gần, để thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp nhiệm kỳ Đại hội XII của Đảng đã đề ra, hơn lúc nào hết, toàn Đảng, toàn dân ta cần kiên định mục tiêu, nền tảng tư tưởng, đồng thời vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong quá trình tổ chức thực hiện đường lối đổi mới đáp ứng yêu cầu của thời đại. ♦

1. Theo: <http://baochinhphu.vn/Kinh-te/Phat-trien-kinh-te-mot-thuoc-do-su-thanh-cong-cua-Dang/386381.vgp>.

2, 3, 4, 5, 6, 8. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 2, tr. 289; t. 12, tr. 30; t. 5, tr. 501; t. 13, tr. 68; t. 11, tr. 92; t. 15, tr. 589-590.

7. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1994, tr. 127.

9. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, 2016, tr. 199.

10. C. Mác và Ph. Ăngghen: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 1996, t.36, tr. 796.

11. V.I. Lênin: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2005, t. 4, tr. 232.